© Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь
Установа адукацыі «Рэспубліканскі інстытут кантролю ведаў»

УВАГА! *Фатаграфаванне, капіраванне і распаўсюджванне тэставага матэрыялу цягне за сабой адміністрацыйную адказнасць.*

РТ–2025/2026 гг. Этап II

Гісторыя Беларусі ў кантэксце сусветнай гісторыі

Варыянт 1

Варыянт змяшчае 38 *заданняў і складаецца з часткі* А (16 *заданняў) і часткі* В (22 *заданні). На выкананне ўсіх заданняў адводзіцца* 90 *мінут. Будзьце ўважлівыя! Жадаем поспеху!*

Частка А

У кожным заданні часткі А *толькі адзін з прапанаваных адказаў з'яўляецца правільным. У бланку адказаў пад нумарам задання пастаўце метку (×) у клетачцы, якая адпавядае нумару выбранага Вамі адказу.*

А1. Бронзавы век на тэрыторыі Беларусі пачаўся:
1) 100 тыс. гадоў таму;
2) у 24-м тыс. да н. э.;
3) у 12-м тыс. да н. э.;
4) у 3-м тыс. да н. э.;
5) у 2-м тыс. да н. э.

А2. Тып дзяржаўнага ўладкавання, пры якім на чале краіны стаіць рэлігійны лідар, – гэта:
1) дэспатыя;
2) імперыя;
3) манархія;
4) тэакратыя;
5) рэспубліка.

А3. Вызначце характэрную рысу развіцця культуры на беларускіх землях у IX–XIII стст.:
1) з'яўленне рукапісных кніг;
2) распаўсюджванне стылю рэнесанс;
3) з'яўленне гравюры;
4) з'яўленне кнігадрукавання;
5) стварэнне калегіумаў.

А4. Вызначце правільнае сцверджанне адносна палітычнага развіцця еўрапейскіх цывілізацый у Познім сярэднявеччы.
1) Першыя рэспублікі з'явіліся ў Англіі.
2) У дзяржавах Заходняй Еўропы ўсталяваўся палітычны лад на візантыйскі ўзор.
3) Сойм з'яўляўся саслоўна-прадстаўнічым органам у Кастыліі (Іспанія).
4) Узмацнілася феадальная раздробленасць.
5) Генеральныя штаты ў Францыі складаліся з трох палат.

А5. Адзначце падзею, якая адбылася ў 1253 г.:
1) заключэнне Крэўскай уніі;
2) бітва пад Оршай;
3) бітва на р. Ворскле;
4) каранацыя Міндоўга;
5) бітва на р. Сінія Воды.

А6. Паводле Люблінскай уніі агульным(-ай) для Вялікага Княства Літоўскага (ВКЛ) і Польшчы ў складзе Рэчы Паспалітай быў (было; была):

1) сойм;
2) заканадаўства;
3) дзяржаўная пячатка;
4) судовая сістэма;
5) дзяржаўны апарат кіравання.

А7. Феадальная гаспадарка ў ВКЛ, заснаваная на працы залежных сялян і арыентаваная на выраб збожжа на продаж, атрымала назву:

1) дым;
2) інвентар;
3) валока;
4) фальварак;
5) натуральная.

А8. Дзейнасць М. Лютэра прывяла да:

1) пачатку прамысловай рэвалюцыі ў Англіі;
2) заключэння Альтмаркскага перамір’я;
3) пачатку Рэфармацыі ў Германіі;
4) заключэння Фларэнтыйскай уніі;
5) заканчэння Стогадовай вайны.

А9. На Венскім кангрэсе ў 1815 г. быў (была; былі; было):

1) прыняты «Біль аб правах» у Англіі;
2) усталявана Другая рэспубліка ў Францыі;
3) падведзены вынікі напалеонаўскіх войнаў;
4) утворана Вялікае Герцагства Варшаўскае;
5) абвешчана Германская імперыя.

А10. Дзяржаўныя сяляне, якія атрымалі асабістую свабоду ў выніку рэформы П. Д. Кісялёва, называліся:

1) смерды;
2) «вольныя вясковыя абывацелі»;
3) чэлядзь;
4) прыгонныя;
5) даннікі.

А11. Адной з задач сталыпінскай аграрнай рэформы была(-о):

1) адмена часоваабавязанага становішча сялян;
2) увядзенне выкупных плацяжоў;
3) спыненне арэнды дзяржаўных зямель;
4) правядзенне палітыкі «апякунства» над сялянамі;
5) ліквідацыя сялянскага абшчыннага землекарыстання і землеўладання.

А12. Устанавіце адпаведнасць.

Эканамічная палітыка	Мерапрыемствы
1) палітыка «ваеннага камунізму» 2) новая эканамічная палітыка (НЭП)	а) замена харчразвёрсткі харчпадаткам б) увядзенне ўсеагульнай працоўнай павіннасці в) частковая прыватызацыя сярэдніх і дробных прадпрыемстваў г) прыцягненне замежнага капіталу д) нацыяналізацыя прамысловасці е) натуралізацыя і ўраўняльнасць у заробках

1) 1авг; 2бде;
2) 1бде; 2авг;
3) 1аге; 2бвд;
4) 1вгд; 2абе;
5) 1бвг; 2аде.

А13. Адна з буйнейшых танкавых бітваў Вялікай Айчыннай вайны, вядомая як «Лепельскі контрудар», пачалася:

1) 22 чэрвеня 1941 г.;
2) 25 чэрвеня 1941 г.;
3) 28 чэрвеня 1941 г.;
4) 6 ліпеня 1941 г.;
5) 11 ліпеня 1941 г.

А14. У другой палове 1940-х – першай палове 1950-х гг. у БССР вядучай галіной прамысловасці становіцца:

1) дрэваапрацоўчая прамысловасць;
2) харчовая прамысловасць;
3) машынабудаванне;
4) нафтавая прамысловасць;
5) металургія.

А15. Упершыню Усебеларускі народны сход быў скліканы ў:

1) 1995 г.;
2) 1996 г.;
3) 1997 г.;
4) 1999 г.;
5) 2001 г.

А16. Вызначце дзяржаву, якая паспяхова змагла супрацьстаяць «каляровым рэвалюцыям»:

1) Кітай;
2) Сірыя;
3) Егіпет;
4) Грузія;
5) Кыргызстан.

Частка В

Адказы, атрыманыя пры выкананні заданняў часткі В, *запішыце ў бланку адказаў. Кожную літару, лічбу пішыце ў асобнай клетачцы (пачынаючы з першай) па ўзорах, пазначаных у бланку. Адказ у выглядзе слова, некалькіх слоў пішыце без прабелаў, злучка або іншых раздзяляльных знакаў.*

В1. Устанавіце адпаведнасць.

Этап развіцця першабытнага грамадства	Характарыстыка
А) праабшчына Б) радавая абшчына В) суседская абшчына	1) дзяленне членаў абшчыны на саслоўі 2) складалася з 20–30 чалавек, мела няўстойлівы склад 3) існавала прыватная ўласнасць на пашы, зямлю 4) спалучэнне індывідуальнага і калектыўнага землекарыстання 5) галоўная прыкмета – кроўная сувязь усіх членаў абшчыны

***Адказ запішыце ў выглядзе спалучэння літар і лічбаў, захоўваючы алфавітную паслядоўнасць літар левага слупка. Памятайце, што некаторыя даныя правага слупка могуць не выкарыстоўвацца. Напрыклад:* А1Б5В3.**

B2. Устанавіце адпаведнасць.

Гістарычная падзея	Дата
А) бітва на р. Нямізе паміж войскамі Усяслава Брачыславіча і князёў Яраслававічаў Б) абвяшчэнне Свяшчэннай Рымскай імперыі В) атрыманне Карлам Вялікім імператарскай кароны Г) заснаванне епархіі ў Полацку	1) 800 г. 2) 962 г. 3) 992 г. 4) 1005 г. 5) 1067 г.

***Адказ запішыце ў выглядзе спалучэння літар і лічбаў, захоўваючы алфавітную паслядоўнасць літар левага слупка. Памятайце, што некаторыя даныя правага слупка могуць не выкарыстоўвацца. Напрыклад:* А1Б4В3Г5.**

B3. Вызначце правільныя сцверджанні адносна распаўсюджвання хрысціянства на тэрыторыі Беларусі ў X–XIII стст.

1) Самым вядомым на беларускіх землях стаў Сафійскі сабор, узведзены пры Ефрасінні Полацкай у 1120-я гг.
2) Хрысціянства спрыяла з'яўленню фрэскавага жывапісу.
3) У штодзённым жыцці насельніцтва беларускіх зямель адбылося перапляценне хрысціянства і традыцыйных народных вераванняў.
4) На тэрыторыі Беларусі хрысціянізацыя першапачаткова ахапіла насельніцтва вёсак.
5) Хрысціянства спрыяла распаўсюджванню глаголіцы сярод насельніцтва.

***Адказ запішыце лічбамі (парадак запісу лічбаў не мае значэння). Напрыклад:* 12.**

B4. У Заходняй Еўропе прадпрыемства, заснаванае на падзеле працы і выкарыстанні ручной працы наёмных рабочых, – **гэта __________**.

Адказ запішыце словам у форме назоўнага склону.

B5. Вызначце характэрныя рысы духоўнага развіцця еўрапейскіх цывілізацый у перыяд Позняга сярэднявечча:

1) самай магутнай арганізацыяй у Заходняй Еўропе была каталіцкая царква;
2) разгарнуўся рэфармацыйны рух;
3) ва Усходняй Еўропе насельніцтва пераважна вызнавала праваслаўе;
4) былі арганізаваны крыжовыя паходы;
5) была зроблена спроба заключэння царкоўнай уніі.

***Адказ запішыце лічбамі (парадак запісу лічбаў не мае значэння). Напрыклад:* 123.**

B6. Вызначце характэрныя рысы сацыяльна-эканамічнага развіцця ВКЛ у XIV–XV стст.:

1) пачатак працэсу запрыгоньвання сялян;
2) увядзенне адзінай мытнай пошліны;
3) наданне гарадам магдэбургскага права;
4) перавага царкоўнага землеўладання;
5) рост феадальнага землеўладання.

***Адказ запішыце лічбамі (парадак запісу лічбаў не мае значэння). Напрыклад:* 123.**

B7. Устанавіце паслядоўнасць падзей.
1) Заключэнне Вестфальскага міру;
2) падпісанне Востраўскага пагаднення паміж Вітаўтам і Ягайлам;
3) пачатак буржуазнай рэвалюцыі ў Францыі;
4) падзенне Візантыйскай імперыі;
5) прыняцце I Статута ВКЛ.

***Адказ запішыце лічбамі. Напрыклад:* 12345.**

B8. Форма праўлення ў Заходняй Еўропе, пры якой манарху належыць неабмежаваная ўлада, – **гэта __________ (неабмежаваная) манархія**.

Адказ запішыце словам у форме назоўнага склону.

B9. Устанавіце адпаведнасць.

Гістарычная асоба	Гістарычная падзея
А) Стэфан Баторый Б) Брачыслаў Ізяслававіч В) Жыгімонт II Аўгуст Г) Віцень	1) канчатковае ўключэнне Полацкай зямлі ў склад ВКЛ 2) заключэнне Люблінскай уніі 3) паражэнне ў бітве пад Вількамірам 4) пацвярджэнне самастойнасці ВКЛ у складзе Рэчы Паспалітай 5) паход на Ноўгарад у 1021 г.

***Адказ запішыце ў выглядзе спалучэння літар і лічбаў, захоўваючы алфавітную паслядоўнасць літар левага слупка. Памятайце, што некаторыя даныя правага слупка могуць не выкарыстоўвацца. Напрыклад:* А1Б4В3Г5.**

B10. Вызначце правільныя сцверджанні адносна Контррэфармацыі ў ВКЛ.
1) Адным з вынікаў Контррэфармацыі стала звужэнне свабоды веравызнання.
2) Спрыяла ўмацаванню верацярпімасці ў грамадстве.
3) Контррэфармацыя прывяла да шматлікіх рэлігійных войнаў у ВКЛ.
4) Галоўнымі праваднікамі Контррэфармацыі сталі пратэстанты.
5) Контррэфармацыя ў ВКЛ мела больш мяккія формы ў параўнанні з Заходняй Еўропай.

***Адказ запішыце лічбамі (парадак запісу лічбаў не мае значэння). Напрыклад:* 12.**

B11. Для сацыяльна-эканамічнага развіцця беларускіх зямель у XVIII ст. былі характэрны:
1) пачатак фарміравання капіталістычных адносін;
2) з’яўленне сіндыкатаў;
3) будаўніцтва рачных каналаў;
4) будаўніцтва чыгунак;
5) правядзенне эканамічных рэформ.

***Адказ запішыце лічбамі (парадак запісу лічбаў не мае значэння). Напрыклад:* 123.**

В12. Устанавіце адпаведнасць.

Характарыстыка	Гістарычная асоба
А) вынаходнік электрарухавіка Б) запатэнтаваў паравы рухавік «двайнога дзеяння» В) венецыянец, які здзейсніў шматгадовае падарожжа ў Кітай і Цэнтральную Азію, аўтар «Кнігі аб разнастайнасці свету» Г) вучоны-прыродазнаўца, дырэктар Віленскай абсерваторыі, заснаванай у 1753 г., рэктар Галоўнай школы ВКЛ	1) Марка Пола 2) Марцін Пачобут-Адляніцкі 3) Мікалай Радзівіл Чорны 4) Майкл Фарадэй 5) Джэймс Уат

Адказ запішыце ў выглядзе спалучэння літар і лічбаў, захоўваючы алфавітную паслядоўнасць літар левага слупка. Памятайце, што некаторыя даныя правага слупка могуць не выкарыстоўвацца. Напрыклад: **А1Б4В3Г5.**

В13. Вызначце тэндэнцыі гістарычнага развіцця ў XIX ст.:
1) адсутнасць мадэрнізацыі ў краінах Усходу;
2) замацаванне феадальных парадкаў у краінах Усходняй Еўропы;
3) узмацненне ўплыву заходняй цывілізацыі на свет;
4) узмацненне каланіяльнай экспансіі еўрапейскіх дзяржаў;
5) узмацненне нераўнамернасці развіцця асобных дзяржаў.

Адказ запішыце лічбамі (парадак запісу лічбаў не мае значэння). Напрыклад: **123.**

В14. Адзначце дату *(год)* падзеі, якая адбылася *першай* сярод пералічаных:
1) завяршэнне аб’яднання Германіі;
2) правядзенне Полацкага царкоўнага сабору;
3) стварэнне Свяшчэннага саюза;
4) адкрыццё першай чыгуначнай лініі на тэрыторыі Беларусі;
5) утварэнне Расійскай сацыял-дэмакратычнай рабочай партыі (РСДРП).

Адказ запішыце ў выглядзе чатырохзначнага ліку. Напрыклад: **1900.**

В15. У перыяд сталыпінскай аграрнай рэформы адасоблены ўчастак зямлі, на які пераносілася сядзіба селяніна, а таксама сельскагаспадарчы інвентар, неабходны для апрацоўкі зямлі, – **гэта __________**.

Адказ запішыце словам у форме назоўнага склону.

В16. Нацыянальная партыя (Гаміньдан) была створана ў Кітаі Сунь Ятсенам **у _____ годзе**.

Адказ запішыце ў выглядзе чатырохзначнага ліку. Напрыклад: **1900.**

В17. Выкарыстоўваючы картасхему, вызначце правільныя сцверджанні адносна фарміравання тэрыторыі БССР.

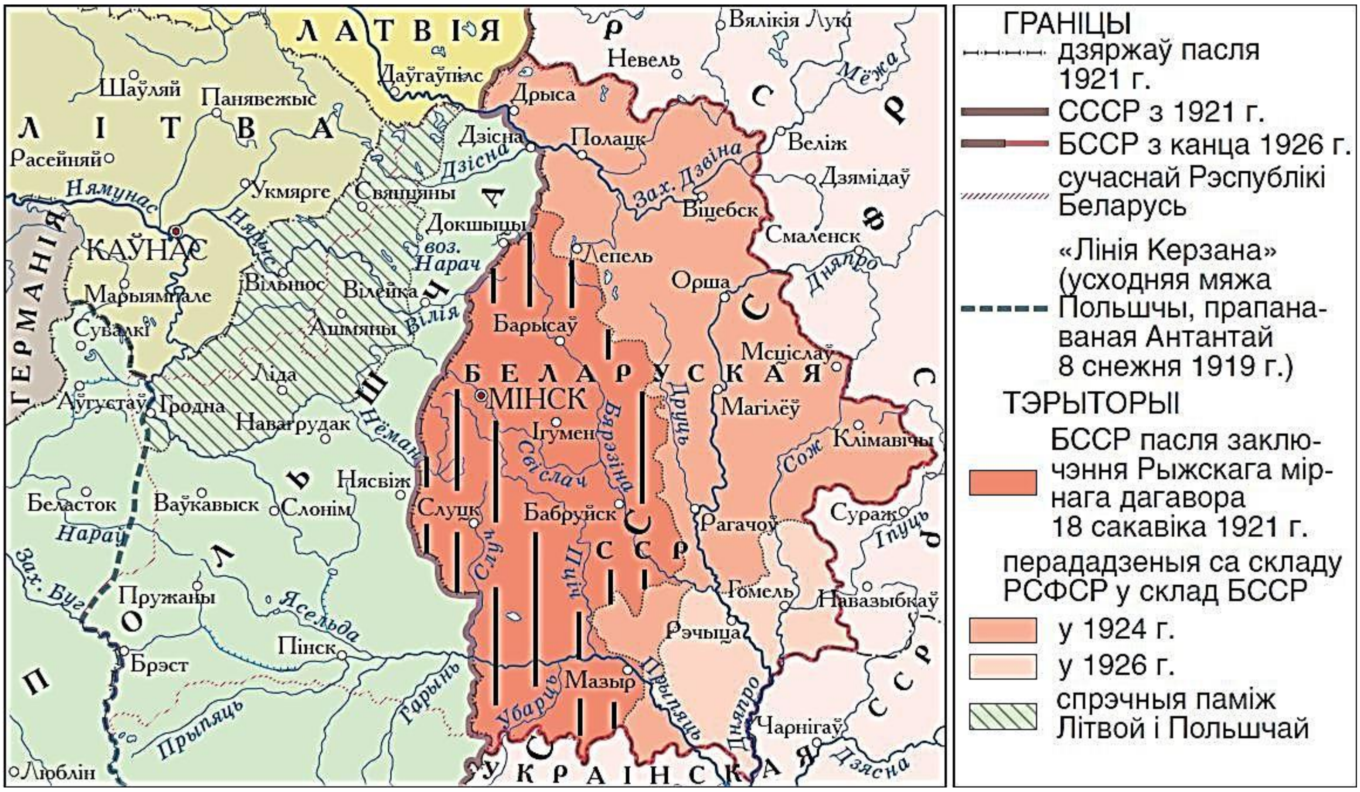

1) Заходняя Беларусь увайшла ў склад БССР пасля падпісання Брэсцкага мірнага дагавора.
2) Тэрыторыя БССР канчаткова аформілася па выніках Рыжскага мірнага дагавора.
3) Частка тэрыторыі была перададзена са складу РСФСР у склад БССР у 1926 г.
4) Заштрыхаваная на картасхеме тэрыторыя БССР сфарміравалася ў 1921 г.
5) «Лінія Керзана» праходзіла па граніцы СССР у 1921 г.

***Адказ запішыце лічбамі (парадак запісу лічбаў не мае значэння). Напрыклад:* 12.**

В18. Палітычны рэжым, пры якім улада канцэнтруецца ў руках аднаго чалавека або групы асоб; насельніцтва пазбаўлена права ажыццяўляць кантроль за прыняццем і выкананнем палітычных рашэнняў; які быў усталяваны ў 1920-я гг. у Балгарыі, Іспаніі, Польшчы, Югаславіі, Румыніі, – **гэта __________ рэжым**.

Адказ запішыце словам у форме назоўнага склону.

В19. Вызначце правільныя сцверджанні адносна палітычнага развіцця БССР у другой палове 1940-х – першай палове 1950-х гг.

1) Асаблівасцю была барацьба з нацыяналістычнымі фарміраваннямі ў заходніх абласцях рэспублікі.
2) У БССР аформіўся апазіцыйны Камуністычнай партыі Беларусі (КПБ) грамадска-палітычны рух – Беларускі народны фронт (БНФ).
3) Адбывалася назначэнне на кіруючыя пасады ў БССР былых камандзіраў партызанскага руху.
4) Дзяржаўная канфесійная палітыка ў БССР стала больш цярпімай.
5) Камуністычная партыя была абвешчана кіруючай і накіроўваючай сілай савецкага грамадства.

***Адказ запішыце лічбамі (парадак запісу лічбаў не мае значэння). Напрыклад:* 123.**

В20. Дэкларацыя «Аб дзяржаўным суверэнітэце Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі» была прынята **ў _____ годзе**.

***Адказ запішыце ў выглядзе чатырохзначнага ліку. Напрыклад:* 1900.**

В21. Устанавіце паслядоўнасць падзей, якія адбыліся ў другой палове XX – першай чвэрці XXI ст.

1) Рэспубліка Беларусь стала паўнапраўным членам Шанхайскай арганізацыі супрацоўніцтва (ШАС);
2) падпісанне ў Хельсінкі Заключнага акта Нарады па бяспецы і супрацоўніцтве ў Еўропе (НБСЕ);
3) прыняцце Закона Рэспублікі Беларусь «Аб генацыдзе беларускага народа»;
4) абвяшчэнне яўрэйскім насельніцтвам Палесціны дзяржавы Ізраіль;
5) выбранне М. С. Гарбачова Прэзідэнтам СССР.

***Адказ запішыце лічбамі. Напрыклад:* 12345.**

В22. Устанавіце адпаведнасць.

Гістарычная падзея	Дата
А) падпісанне Дагавора аб стварэнні Саюзнай дзяржавы Беларусі і Расіі	1) 1992 г.
Б) устанаўленне дыпламатычных адносін суверэнных дзяржаў Рэспублікі Беларусь і Расійскай Федэрацыі	2) 1996 г.
В) падпісанне Дагавора аб стварэнні Супольніцтва Беларусі і Расіі	3) 1999 г.
Г) Рэспубліка Беларусь афіцыйна стала краінай – партнёрам БРІКС	4) 2010 г.
	5) 2024 г.

***Адказ запішыце ў выглядзе спалучэння літар і лічбаў, захоўваючы алфавітную паслядоўнасць літар левага слупка. Памятайце, што некаторыя даныя правага слупка могуць не выкарыстоўвацца. Напрыклад:* А1Б4В3Г5.**